see kõik viimaks energilise valitsusejuhi sedavõrt, et valitsuse lõplikuks kukutajaks sai väliselt õige kõrvalise tähendusega küsimus. Riigivanemana avaldas T. otsekohesust ning töökust ja mõjustas tunduvalt paljude seismajäänud asjade lahendamise. Suuremaid küsimusi, mis T.-i valitsuse ajal lahenesid või tunduvalt edasi nihutati, olid: võõrandatud mõisate tasu küsimuse asi rahvasteliidus, maapanga asutamine, rahareformi teostamine ja välislaenu saamine rahvasteliidu toetusel (vt. L. Sepp), kaitseväe-kohustuse arendamine 1-a. teenistuseaja tarvitusele võtmise suunas, maanteede korrashoidmise korra uuendamise seadus, ametnikkude koondamine ning ministeeriumide arvu vähendamise algatus; samuti keskkoolide koondamine j. m.

Kaja 1925, nr. 305, 1927, nr. 293 j. t. ajalehist kogutud andmed; Post. album, lk. 175 j.; M. Jürisson, Punased aastad Eestis (1907). *T.*

TEGETMEYER, Silvester, reformatsioonitegelane, oli pärit Hamburgist, õppis a.-st 1511 Rostoki ülikoolis, sai a. 1519 magistriks ja valis endale teadlase elukutse, siirdus aga sept. 1521 Wittenbergi ülikooli, kus ta Luther'i eemal olles sattus arvat. Karlstadt'i mõju alla. Sept. 1522 tuli ta pärandusasja ettekäändel Riiga, kus Andreas Knopke(n) juba a.-st 1521 kuulutas uut õpetust Peetri kirikus. Raad määras T.-i jutlustajaks Jakobi kirikus, kus ta 30. XI 1522 pidas proovijutlust. Juba Rostokis olevat T. ägeda evangeelse radikalismiga välja astunud rooma kiriku vastu. Samas fanaatilises vaimus jutlustas ta alul Riias ja võttis koguni osa 26. III 1524 pildirüüstest Riia toomkirikus. Ta pidi aga ühtlasi omama organisatoorseid võimeid, vähemalt näib, et ta 1525. a. ümber on koostanud esimese provisoorse evangeelse kirikuteenistuskorra Riia jaoks, mis katolitsismi elementide väljatõrjumises oli väga radikaalne; ka pidi ta a. 1526 hoolitsema ühtlase kirikuteenistuskorra eest Riias, Tartus ja Tallinnas. J. Briesmann'i ja Knopke' koostatud Riia agenda ja lauluraamatu (aa. 1529—30) väljatöötamisest pole T. nähtavasti siiski mitte osa võtnud. Riia pastoreist oli T. igatahes mõjukaim: a. 1523 näib ta Volmaris Melchior Hofmann'i (vt.) vastu jutlustanud olevat, mispärast viimane talle ühes hilisemas kirjutises kallale tungis, ja veebr. 1525 kutsuti ta 4-ks nädalaks Tartu jutlustama, arvat. eesmärgiga seal peale metsikuid pildirüüsteid kiriklikku korda uuesti jalule seada. Nähtavat osa mängis T. Volmari maapäeval juulis 1525. Saanud loa ordumeister Plettenberg'ilt (vt.), kes T.-it küll korduvalt pidi manitsema mõõdukusele, jutlustas T. seal, aluseks võttes Matteuse evangeeliumi 19. ja 21. ptk. ja prohvet Jesaaja raamatut, katoliku kiriku, ppiisk. Blankenfeld'i (vt.) ja teiste vaimulikkude maaisandate vastu ja sattus konflikti sealviibivate vasallidega Harju- ja Virumaalt, kes nagu Plettenbergki kartsid T.-i ägedatest jutlustest talupoegade hässitamist. T.-i esinemine võitis siiski reformatsioonile orduisandate saatkonna, n. n. »mustpead« ordulossidest. — T.-i hilisemast tegevusest on senini väga vähe teada. A. 1528 naitus ta Riia kaupmehe Hermann Mels'i tütrega; kaks tema poegadest õppisid hiljemini Wittenbergis ja Königsbergis usuteadust. A. 1532 tülitses auahne T. eesistuja koha pärast Knopke'ga Riia linnajutlustajate kolleegiumis; raad lahendas küsimuse nii, et edaspidi eesistuja koht vaheldumisi ½ a. kummalegi peapastorile pidi kuuluma. Teadmata põhjusel oli T. 1536. a.-st ametis mitte enam Jakobi kirikus, vaid Riia toomkirikus; a. 1542 sai ta (peale Knopke' surma a. 1539) jutlustajaks Peetri kirikus ja seega peapastoriks. T. suri a. 1552 ja maeti 24. VII s. a. Peetri kirikusse. Tema kirjutised pole säilinud.

S. T.-s Tagebuch (aa. 1518—22, 1524—25 kohta, Mitt. XII, 1880, lk. 501—05, vrdl. XIII, 1886, 61—84); Allg. D. B. XXXVII; Arbusow *sen.*, Geistl. (Jb. f. Gen. 1911—13, lk. 212); Arbusow, Einf. d. Ref., *passim*. *L. A.*

TEINMANN, Joosep Heinrich, üliõpilaskonna tegelane, sünd. 15. X 1896 Virumaal Sagadi v. taluniku pojana, astus 1916. a. sügisel Tartu ülikooli arstiteadust õppima. Pärast Tartu eesti ülikooli asutamist oli T. Eesti Üliõpil. Seltsi esimehena aktiivsemaid ja juhtivamaid tegelasi üliõpilaskonna üldesinduse organiseerimisel. Tema algatusel ja juhtimisel peeti ära mais 1920 üliõpilasorganisatsioonide esindajate koosolek, kus püstitati üliõpilaskonna esinduse loomiseks põhjapanevad sihid ja valiti Tartu Üliõpilaskonna Ajutine Keskesitus, mille esimeheks sai T. Keskesitus, mis koostus 15 liikmest (üliõpilasorganisatsioonide poolt 12, organiseerimatute poolt 3), võttis ühemeelselt vastu Tartu üliõpilaskonna ajutise põhikorralduse ja selle Edustuse valimisseaduse, mille alusel olid esimesed valimised 1920. a. detsembris. Haigena tiisikuses ei saanud T. oma lemmikalal enam edasi töötada. 1921. a. suvel läks ta Soome Punkaharju sanatooriumi, kus kirjutas draama »Igavene elu« (J. Talomaa varjunime all tr. Tartus, 1923), mida mängiti »Estoonias« 1922 silmapaistva eduga. Ka võttis T. a. 1920 osa »Üliõpilaslehe« toimetamisest. — T. suri 10. IX 1923 Tartus.

Üliõpilasleht 1923, lk. 107, 1925, lk. 96. *H. Kr.*